

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Esico s.r.o.**, so sídlom v Bratislave, Pri Suchom mlyne č.61, IČO: 47 108 029, proti žalovanej **P E G A S spol. s r.o.**, so sídlom vo Vrútkach, Dielenská Kružná č. 5020, IČO: 31 560 881, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mišík, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Prievozska č. 4B, IČO: 36 862 746, za ktorú koná advokát JUDr. Michal Mišík, o **382 600 USD s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 11 C/29/2010, na dovolanie žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 19. februára 2015 sp.zn. 10 Co/487/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Martin uznesením z 13. mája 2014 č.k. 11C/29/2010 žalovanej nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. V odôvodnení poukázal na svoje rozhodnutie č.k. 11C/29/2010-202 zo 7. júna 2011 (právoplatné 10. júna 2011) vydané v tomto konaní, ktorým rozhodol o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov žalovanej z dôvodu nesplnenia predpokladov v zmysle 138 O.s.p., keď z listín o hospodárení za rok 2010 zistil, že žalovaná vlastní viaceré nehnuteľnosti. Toto rozhodnutie založil na záveroch vyplývajúcich z výsledkov šetrenia majetkových pomerov žiadateľky (ako právnickej osoby, obchodnej spoločnosti, vykonávajúcej podnikateľskú činnosť), ktoré nepreukazujú tvrdenie o takých jej nepriaznivých majetkových pomerov, ktoré by jej bránili v plnení poplatkových povinností a zakladali oslobodenie od ich platenia. Poukázal na to, že žiadateľka vlastní nehnuteľnosti nachádzajúce sa v okrese Martin [pozemky, zastavané plochy a nádvorcia, stavby (bitúnok, pomocnú vrátnicu, výrobnú mäsových výrobkov a administratívnu budovu)] na ktoré je síce vedená exekúcia ich predajom (EX 311/10) a je zriadené exekučné záložné právo

(EX 354/13), avšak ich hodnota vysoko prevyšuje výšku vymáhanému súdnemu poplatku za odvolanie, ktorý je 15 874 € (EX 276/14). Výsledok jej hospodárenia za rok 2013 bol síce pasívny (mínus 174 €), žalovaná má titulom dlhodobej pôžičky záväzok 240 872 € voči J. M., avšak účtovný majetok žiadateľky k 31. decembru 2013 bol 223 320 €, z toho neobežný majetok 206 932€ a obežný majetok 16 418 € (viď v podrobnostiach odôvodnenie rozhodnutia - č.l. 289 až 290 spisu). Skonštatoval, že oproti zisteným pomerom, z ktorých vychádzal z predchádzajúceho rozhodnutia o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov z roku 2011 nezistil, aby došlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala iné rozhodnutie, preto žiadateľke nemohol priznať oslobodenie od súdnych poplatkov.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Žiline uznesením z 19. februára 2015 sp.zn. 10Co/487/2014 napadnuté uznesenie potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Preskúmaním veci v odvolacom konaní dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne, súd sa správne vysporiadal so všetkými aspektmi žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, ako aj so skutočnosťami, ktoré podmieňujú oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 138 ods. 1 O.s.p.). K odvolacím námietkam výslovne uviedol, že neobstojí námietka odvolateľky, že sa súd prvého stupňa cítil viazaný svojím skorším rozhodnutím o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a bez ďalšieho nevyhovet novej žiadosti žalovanej. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia celkom jednoznačne vyplýva, že súd prvého stupňa skúmal aktuálnu majetkovú a finančnú situáciu žalovanej a po jej vyhodnotení konštatujúc, že od posledného rozhodovania o žiadosti žalovanej o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov nedošlo k zmene, žalovanej oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Dodal, že na vznik poplatkovej povinnosti žalovanej (za odvolanie) nemá nijaký vplyv skutočnosť, že na základe ňou podaného odvolania odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa vo veci samej a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. že odvolanie bolo podané opodstatnene. K danej námietke žalovanej odvolací súd dodal, že opodstatnenosť žalobkyňou uplatňovaného nároku nájde svoj odraz v rozhodnutí o trovách konania, ku ktorých náhrade v zásade býva zaviazaný neúspešný účastník sporu.

Uznesenie odvolacieho súdu napadla žalovaná dovolaním, v ktorom navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Na odôvodnenie svojho mimoriadneho opravného prostriedku uviedla, že súdy jej odňali možnosť konať pred súdom v zmysle v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že pri posudzovaní otázky vzniku nároku na priznanie oslobodenia od povinnosti hradiť súdny poplatok

za odvolanie na strane žalovanej sa nezaoberali dôkazmi a skutočnosťami prezentovanými žalovanou v jej podaniach a bez takéhoto posúdenia rozhodli. Rozhodnutia súdov nie sú dostatočne odôvodnené (§157 ods. 2 O.s.p.) a sú nepreskúmateľné. Súdny „odignorovali mimoriadne závažné skutočnosti“, ktorými odôvodňovala záver, prečo nemožno spravodlivo požadovať speňaženie jej nehnuteľností pre úhradu súdneho poplatku za podané odvolanie vo výške 15 874 € (v tomto konaní vyrúbený a vymáhaný), keď v odvolacom konaní proti rozsudku o zmeškaní bola žalovaná úspešná – a (len) musela brániť svoje práva proti nesprávnemu postupu súdu. V predmetnej situácii poplatková povinnosť neplní žiaden účel zamýšľaný právnou normou, žalovaná nedisponuje iným kapitalizovaným majetkom. Poukázala na situáciu, kedy sa súdny poplatok za dôvodné dovolanie v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. neukladá. Postup súdov považovala za príliš formalistický a nespravodlivý. Žalovaná splňa predpoklady pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, čo vyplýva z predložených účtovných dokladov.

Žalobkyňa sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

Zmyslom dovolania je preskúmanie napadnutého rozhodnutia – v prípadoch stanovených zákonom – z hľadiska v zákone určených dovolacích dôvodov a dosiahnutie nápravy tam, kde rozhodnutie napadnuté dovolaním nemôže obstáť z aspektu opodstatnenosti v dovolaní uplatneného dovolacieho dôvodu. Dovolanie je v uvedenom zmysle zároveň procesný prostriedok (nástroj), ktorým zákon vytvára účastníkovi konania procesnú možnosť, aby v prípadoch (a za podmienok) v zákone uvedených spochybnil (opodstatneným uplatnením dovolacieho dôvodu) správnosť konania alebo rozhodovania odvolacieho súdu a dosiahol nápravu väd alebo nesprávností napadnutého rozhodnutia.

Mimoriadna povaha dovolania v rámci systému opravných prostriedkov sa prejavuje aj v tom, že účastník konania nemôže úspešne podať dovolanie z akéhokoľvek dôvodu, ale len z dôvodu uvedeného v zákone (z tzv. dovolacieho dôvodu).

Pre účely predmetného dovolacieho konania je vhodné zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

K jednotlivým dovolacím dôvodom treba uviesť, že (pokiaľ sú splnené ďalšie procesné predpoklady – najmä čo do včasnosti podania dovolania a jeho podania oprávnenou osobou) existencia procesnej vady konania v zmysle § 237 O.s.p., na ktorú poukazuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p., zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho opodstatnenosť. Existencia tzv. inej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) na rozdiel od toho nezakladá prípustnosť dovolania, je však relevantný dovolací dôvod, ktorý v prípade jeho opodstatneného uplatnenia vedie k zrušeniu dovolaním napadnutého rozhodnutia. Na existenciu procesných väd konania tejto povahy (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) musí dovolací súd vziať vždy zreteľ – či už bolo na ne v dovolaní poukázané alebo nie (viď § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.). V prípade nesprávneho právneho posúdenia veci (ktoré je v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. tretím dovolacím dôvodom), je situácia iná. Samo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá prípustnosť dovolania a na tento dovolací dôvod sa ani nevzťahuje § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. Dovolací súd preskúma rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý (§ 242 ods. 1 veta prvá O.s.p.), pričom (ako už bolo uvedené vyššie) je viazaný tým, ako účastník konania vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod. Z hľadiska posúdenia opodstatnenosti dovolania má v prípade dovolania, v ktorom bol uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., osobitný význam práve úplné, vecne správne a efektívne vymedzenie dovolacieho dôvodu. Pri tomto dovolacom dôvode totiž dovolací súd preskúmava správnosť právneho posúdenia veci nižšími súdmi len z aspektov uvedených a dostatočne vysvetlených v dovolaní; nad rámec toho, čo dovolateľ uplatnil v dovolaní ako nesprávnosť právneho posúdenia, nie je dovolací súd oprávnený ani povinný skúmať.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením.

Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolateľka napadla dovolaním uznesenie, ktoré nemá znaky uvedené v týchto ustanoveniach. Dovolanie žalovanej preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je. Dovolateľka napadá rozhodnutie o oslobodení od súdnych poplatkov, prípustnosť ktorého je zároveň zákonom výslovne vylúčená v zmysle ustanovenia § 239 ods. 3 O.s.p.

Nepřípustnosť dovolania v takom prípade znamená, že právna možnosť využitia zákonom prezumovaných dovolacích dôvodov sa limituje na dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p., preto neprichádza do úvahy možnosť dovolateľky domáhať sa reparácie prípadných nesprávností v súdom konaní, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadou v konaní majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dovolateľka zastúpená kvalifikovaným zástupcom (advokátom) však v dovolaní uplatňuje aj dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (súdom vyčíta, že u žalovanej trvajú predpoklady pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov v zmysle predložených účtovných dokladov, čo má navodzovať situáciu, že a/ súdy neprihliadali na dôkazy predložené dovolateľkou, ktorými odôvodňovala svoju žiadosť o priznanie oslobodenia do platenia súdnych poplatkov, b/ prípadne, že súdny nesprávne vyhodnotili doklady predložené žiadateľkou o oslobodenie a v konečnom dôsledku c/ vec nesprávne právne posúdili, pokiaľ žiadateľke nepriznali oslobodenie od platenia súdnych poplatkov). K týmto (prípadným) argumentom dovolateľky v dovolaní dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné). Z uvedeného plynie, že na dovolateľkou uplatnené dovolacie dôvody, v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (i keby boli prípadne opodstatnené) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú

spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Dovolateľka vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto ani z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

1. Dovolateľka tvrdí, že pri rozhodovaní o podanej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov jej bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť pred súdom konať (§237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). K uvedenému je nutné uviesť, že pod odňatím možností pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K odňatiu týchto práv dochádza v dôsledku nesprávneho – zákonu sa priečiaceho procesného postupu súdu, ktorým je účastník vylúčený z ich realizácie.

Činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy (v danom prípade § 138 ods. 1 O.s.p.), na základe čoho dospieva k záveru, či sa právo prizná alebo neprizná, sa označuje ako právne posudzovanie veci. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval). Samotným právnym posúdením veci ale nemôže dôjsť k odňatiu možnosti účastníka konania pred súdom konať, lebo právnym posúdením veci sa mu neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Z tohto dôvodu je právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov považované (len) za relevantný dovolací

dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorý ale sám osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Povinnosť zaplatiť súdny poplatok v civilnom konaní sa nepovažuje za obmedzenie práva na prístup k súdu podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru (napr. Kreuz proti Poľsku, rozsudok, 19. júna 2009, č. 28249/95 a iné).

V prejednávanej veci zo spisu nevyplýva, že by sa sudy dopustili porušenia procesných oprávnení žalovanej majúcich za následok odňatie jej možnosti pred súdom konať; obsah spisu nedáva podklad pre záver, že jej nepriznali oslobodenie od súdnych poplatkov, hoci pre to boli dané procesné predpoklady. Práve naopak, sudy jasne a zrozumiteľne vysvetlili, že pokiaľ majetkové pomery účastníka dovoľujú úhradu súdnych poplatkov, žiadosti žiadateľa v zmysle § 138 O.s.p. nie je možné vyhovieť. Pri tomto závere sa opierali o žiadosť žalovanej a o tlačivo pre dokladovanie jej pomerov, ktorým navrhovala priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a jeho prílohy (viď čl. 268 až 284 spisu). Z tohto dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že v posudzovanej veci postup súdov nemal za následok znemožnenie realizácie procesných práv žalobcu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

1.2. Dovolateľka namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvého stupňa (pretože súd nezohľadnil závažné skutočnosti ňou uvádzané, najmä to, že dovolateľke hrozí speňaženie jej celého majetku pre neuhradenie súdneho poplatku za podané dovolanie vo výške 15 874 €, čo považuje za nespravodlivé, lebo išlo o jej obranu proti nesprávnemu postupu súdu prvého stupňa, ktorý vo veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie), treba uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009). Tento názor si osvojil aj dovolací súd a v ďalšom z neho vychádza.

Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijalo 3. decembra 2015 Stanovisko, ktorého právna veta uvádza, že „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

Prihliadajúc na uvedenú výnimočnosť (vyjadrenú v prijatom stanovisku) dovolací súd dospel k záveru, že potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvého stupňa) spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p., lebo obsahuje „zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie“. Odôvodnenie rozhodnutí zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, čo platí tak pre rozhodnutie súdu prvého stupňa (§ 157 ods. 2 O.s.p.), ako aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 219 ods. 1 O.s.p.). V konkrétnostiach dovolací súd poukazuje, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s prvostupňovým rozhodnutím obsahuje vysvetlenie dôvodov (i aplikovanú právnu úpravu), pre ktoré nebolo návrhu žiadateľky o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov vyhovené, a preto ich nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Súdny oboch stupňov jasne a dostatočne vysvetlili právne dôvody, pre ktoré žalovanej nepriznali oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. Zhodli sa v podstatnom na tom, že majetkové pomery žalovanej (skúmajúc ich od roku 2010 až do roku 2013) s odvolaním sa na hodnotu nehnuteľných vecí v jej vlastníctve, na ktorých viazne exekučné záložné právo a je vedná exekúcia ich predajom (účtovná hodnota pozemkov 7 651 € a účtovná hodnota stavieb 199 281€) nedovoľujú priznať oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138

O.s.p., a to i napriek tomu, že žalovanej bola uložená výška súdneho poplatku za podané odvolanie 15 874 €, jej peňažné záväzky z pôžičky voči veriteľovi J. M. predstavujú sumu 240 872 €, v hospodárení za príslušné účtovné obdobia dosahovala záporné výsledky [rozdiel medzi jej príjmami a výdavkami v roku 2013 (- 174€) a v roku 2012 (- 2 310 €)] a v jej aktívach je i (zrejme už) nedobytná pohľadávka z obchodnej činnosti voči Mäsokombinátu Fatra a.s. 13 715 €. Súdny pri tom pre rok 2013 prihliadali aj na účtovnú hodnotu „obežného majetku“ žalovanej (najmä pohľadávky z obchodného styku vo výške 13 715 € a peňazí v účtovnej hodnote 2 693 €). Skonštatovali, že účtovný majetok žalovanej k 31. decembru 2013 bol 223 320 €. Dovolateľka voči týmto zisteniam súdov v dovolaní (ale ani v odvolaní) nevzniesla žiadne (konkrétne) výhrady. V kontexte tejto situácie a argumentácie súdov (zohľadňujúcej komplexné majetkové pomery žiadateľky) potom (len) všeobecné námietky dovolateľky (že spĺňa podmienky pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov; že nedošlo k zohľadneniu dokladov ňou predložených k žiadosti o oslobodenie i prípadné spochybňovanie skutkového stavu veci ohľadne jej majetkových pomerov) nejavia sa byť argumentmi rozhodujúcimi (významnými) pre rozhodnutie, ku ktorým by súdy museli v odôvodnení ich rozhodnutí zaujímať opätovné alebo osobitné stanovisko.

Osobitné stanovisko súdy nemuseli zaujímať ani k takej argumentácii dovolateľky, ktorá stojí mimo rozhodných skutočností prezumovaných v zákonom rámci ustanovenia §138 ods. 1 O.s.p., ktorý definuje predpoklady pre rozhodovanie súdu o žiadosti pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Za takú argumentáciu dovolateľky možno považovať i tú, v ktorej žalovaná zastáva názor, že je nespravodlivé, aby musela zaplatiť súdny poplatok za ňou podané odvolanie (resp. aby bola na nej vymáhaná táto poplatková povinnosť) v prípade, ak úspešne háji svoje práva voči nesprávnemu postupu súdu pri vydaní rozsudku pre zmeškanie. Dovolací súd dáva dovolateľke do pozornosti, že súdy sú pri rozhodovaní (aj) o poplatkovej povinnosti viazaní zákonom. Je vecou normotvorcu (nie súdov) ako usporiada finančno-právny vzťah medzi štátom a poplatníkom, t.j. ako nastaví podmienky vzniku alebo zániku poplatkovej povinnosti, ako určí podmienky oslobodenia od súdnych poplatkov alebo ich vrátenia. Zákon o súdnych poplatkoch nehľadí pri poplatkovej povinnosti inak na odvolateľov, ktorí napadajú rozsudky vydané na základe zmeškania (kontumačné rozsudky - § 153b O.s.p.) a inak na odvolateľov, ktorí napríklad napadajú rozsudky pre uznanie alebo vzdanie sa nárokov (§153a O.s.p.), či rozsudky vydané podľa §153 O.s.p. Súdom pri výklade a aplikácii zákona o súdnych poplatkoch nie je dovolené prekračovať nastavené limity

právnej normy verejného práva, ktorá je pri poplatkovej povinnosti za podané odvolania voči rozsudkom vo veci samej inak jasná, zrozumiteľná a jednoznačná. V prípade úspechu žalovanej v spore súd môže rozhodnúť, že náklady na súdny poplatok za odvolanie budú nahradené neúspešným účastníkom (§ 142 a nasl. O.s.p.).

Dovolateľka napokon poukazuje na „analógiu nespлатnenia dovolania odôvodneného vadou zmätočnosti v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.“ (teda na podmienky vrátenia súdneho poplatku za podanie dovolania). V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že súčasná právna úprava § 11 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. (v zmysle novely zákona č. 273/2015 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 1. novembra 2015) už vychádza z tohto že „poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, odvolania, žaloby na obnovu konania alebo dovolania sa vráti, ak sa konanie zastavilo, ak sa žaloba, návrh na začatie konania, odvolanie, žaloba na obnovu konania alebo dovolanie odmietlo alebo vzalo späť pred prvým pojednávaním bez ohľadu na to, či bol vydaný platobný rozkaz; to neplatí, ak bolo dovolanie odmietnuté z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.“ Uvedená zmena zaviedla pravidlo, podľa ktorého sa zaplatený súdny poplatok za podané dovolanie nevracia, pokiaľ bolo dovolanie odmietnuté z dôvodu, že smerovalo proti rozhodnutiu, voči ktorému zákon dovolanie nepripúšťa.

1.3 Za dôvodné nemožno považovať ani ďalšie námietky dovolateľky (týkajúce sa tvrdenia o preukázaní rozhodných skutkových okolností potrebných pre správne posúdenie veci, t.j. pre zamietnutie žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov). Pokiaľ dovolateľka namieta, že súdy pri rozhodovaní vychádzali z neúplných skutkových zistení (nezistovali relevantné na vec sa vzťahujúce dôkazy, ide po stránke obsahovej o námietku, že v konaní došlo k tzv. inej (než v § 237 ods. 1 O.s.p. vymenovanej) procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; takáto dovolateľkou tvrdená vada (i keby k nej v konaní došlo) môže zakladať (nanajvýš) tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), sama osebe ale nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

1.4 Pokiaľ obsah dovolacích námietok smeroval prípade k spochybneniu právneho posúdenia veci odvolacím súdom v napadnutom rozhodnutí (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) - t.j. že tu bol dôvod pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov žalovanej, je

potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (vid' uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (v tejto veci sa však o takýto prípad nejedná), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., lebo (ani prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia vid' napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 62/2010, sp.zn. 2 Cdo 97/2010, sp.zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp.zn. 5 Cdo 44/2011, sp.zn. 6 Cdo 41/2011 a sp.zn. 7 Cdo 26/2010).

2. Keďže v prejednávanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

Dovolací súd o náhrade trov dovolacieho konania nerozhodoval, lebo účastníkmi konania nebol takýto návrh podaný (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. mája 2016

JUDr. Marián Sluk, PhD., v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová